

Таким чином, інвестування єврооблігацій українських банків є досить привабливим для вітчизняних інвесторів і є альтернативою банківським депозитам.

Список використаних джерел

1. Бутко В. Фондовый рынок упал на дно и начал копать. – Киевский телеграф. – 2009. – №6. – С. 6-7.
2. Гриньков Д. Долговая растяжка. – Бизнес. – 2009. – №27. – С.24-25.
3. Давиденко Б. Альфа-Банк меняет старые долги на новые. – Дело. – 2009. – 2 июля. – С. 3.
4. Дубинский А. Банки проигрывают на публике. – Экономические известия. – 2009. – 14 апреля. – С. 1, 5.
5. Дубинский А. Деньги – пополам. Как отдать банку половину кредита. – WEEKLY.UA. – 2009. – №21. – С. 10-11.
6. Дубинский А. Альфа-Банк выпустит новые еврооблигации. – Экономические известия. – 2009. – 2 июля. – С. 3.
7. Долги с приставкой «евро». – Эксперт. – 2009. – №15. – С. 15
8. Мошенец Е. Банковский рестайлинг. – Инвестгазета. – 2009. – №26. – С.42-45.
9. Мошенец Е. Евростарт. – Инвестгазета. – 2009. – №32. – С. 48.
10. Руденко В. Бонд – 009. – Контракты. – 2009. – №3-№4. – С. 20-21.
11. Руденко В. Выпущена в Украине. – Контракты. – 2009. – №6. – С.16-19.
12. Сыченко Е. Выгодно, но труднодоступно. – Эксперт. – №15. – С.20.

Annotation. *The main problems of investment on the Eurobonds of the Ukrainian banks under the global financial crisis are researched and analyzed in the article.*

Key words: *global financial crisis, Eurobonds, banks, investment.*

6

УДК 330.101

О.Г. Братута, к.е.н, доцент, Національний гірничий університет, м. Дніпропетровськ

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Економічна наука поступово втрачає свою здатність визначати орієнтаційні критерії та вектор власного розвитку. Причина такого становища – порушення зворотнього зв'язку між теоретичною та прикладною частинами економічного знання. Поліпшення ситуації пов'язано з посиленням процесів спеціалізації та диференціації структури економічної науки та економічної теорії.

Ключові слова: *економічна наука, економічна теорія, аналіз, основні тенденції, економічне знання.*

Протягом усього терміну існування економічної теорії об'єктом її дослідження виступали властивості, механізми та закономірності функціонування економічної сфери буття людства. У той же час, на відміну від філософії, тенденції і закономірності виникнення та еволюції власне самого економічного знання науковці не включали до складу предметної сфери економічної науки. У сучасному світі актуальність проблеми саморефлексії будь-якої науки, тобто усвідомлення закономірностей власного розвитку, визначають дієвість, а отже суспільну доцільність та потребу в цьому виді наукової діяльності. У першу чергу, це стосується тих наукових дисциплін, що мають світоглядний характер. До них слід віднести економічну науку, у складі якої відповідну функцію визначає економічна теорія. Окреслену наукову проблематику можна визначити як піонерну.

Історія еволюції економічної сфери буття людства свідчить про наявність стійкої тенденції підвищення рівня актуальності економічних знань. До того ж, можна стверджувати, що цей вид є одним у складі засадних фундаментальних, які формують та визначають характер і напрямки сучасного суспільного, національного та індивідуального світогляду. Визнанням цього факту є те, що економічні знання порівняно недавно стали предметом викладання у сферах початкової, середньої та вищої освіти. Ці знання є тим базовим елементом сучасної духовної культури, що суттєво впливає на характер та перспективи існування людської спільноти. І в цьому контексті зазначена тенденція є елементом, а отже однією з характерних ознак динамічного процесу глобалізації.

У той же час, слід зазначити, що процес безперервного збільшення обсягу та структуризації економічного знання з метою посилення його дієвості нагально потребує залучення неринкових ієрархічних механізмів забезпечення скоординованості розвитку його складових частин (теоретичної та практичної), а також подальшої його диференціації. На жаль, на сучасний момент зазначені процеси, що притаманні як для світової, так і вітчизняної економічної науки, мають стихійний характер. Останнє, у свою чергу, негативно впливає на гносеологічний потенціал економічного знання, що особливо помітно на прикладі вітчизняної економічної науки. До певної міри підтвердженням зазначеної оцінки є сучасна світова фінансово-економічна криза, а щодо українських реалій – украй низькі темпи та незадовільний рівень досягнення цілей економічних реформи, а також перманентно кризовий характер функціонування економіки країни.

Одна з причин такого становища полягає у тому, що економічна наука поступово втрачає свою здатність визначити орієнтаційні критерії та вектор власного розвитку. Останнє пов'язано з порушенням зворотного зв'язку між теоретичною та прикладною частинами економічного знання. Зокрема, це

проявляється у тенденціях посилення логічного розриву і неузгодженості категоріального апарату, а також методологічного розриву, що призводять до руйнування логіко-ієрархічної структури економічної науки та економічного знання.

Крім того, зазначений стан речей, пов'язаний також з негативною тенденцією поглиблення протиріччя між позитивною та нормативною функціями економічної науки. Прикладні її галузі, що у сучасному динамічному світі стикаються з інтенсивним потоком господарських проблем на всіх рівнях економічної сфери буття, не отримують, і чим далі більше, належного ґносеологічного забезпечення з боку економічної теорії. Можна стверджувати, що остання суттєво втратила свою світоглядну функцію у складі економічної науки. За таких обставин відбувається процес альтернативної поляризації теоретичної та практичної частин економічного знання, що призводить до порушення його цілісності та системності, а також формальної структуризації економічної науки.

Як у світовій, так і вітчизняній практиці спостерігається логічно не виправдана конкуренція між економічною теорією та прикладними економічними дисциплінами як в предметній сфері, так і в сфері практичного застосування економічного знання. Основна причина такої ситуації пов'язана з суттєвою різницею в оцінках споживачами (як приватними господарськими структурами, так і владними інституціями) ринкової вартості послуг теоретичних та прикладних галузей економічної науки. Зазначена обставина призводить до зменшення попиту на послуги економічної теорії і лише інтенсифікує тенденцію її деградації як комплексної наукової дисципліни.

Розгортання зазначеного процесу має різні форми для світової та вітчизняної економічної теорії.

Для розвитку світової або західної науки притаманний еволюційний характер, внаслідок чого економічна теорія завжди ідентифікувалась з економічною наукою. Процеси диференціації хоча і відбувались, але лише у формі виокремлення спочатку певних шкіл, а надалі напрямків економічної думки, що представляли альтернативні варіанти економічної теорії, а отже економічної науки. Згадані альтернативи виникали внаслідок як історично обумовленого процесу еволюції економічної сфери буття, так і специфіки комплексу господарських проблем, що поставали перед національними спільнотами на певному етапі їх становлення та історичного розвитку. Надалі процес диференціації економічної думки перейшов у процес спеціалізації економічної науки, що, в свою чергу, був обумовлений відмінностями в арсеналі методів державного регулювання кризових явищ у національних економіках.

Якщо для західної економічної теорії згаданий процес розгортався поступово, то для вітчизняної науки він мав стрибкоподібний несистемно-руйнівний характер. Ще за радянських часів економічна теорія, що належала до марксистської школи, фактично самоізолювалась внаслідок своєї позитивної

та нормативної непридатності від прикладних галузей економічної науки. Останнім довелося самостійно розбудовувати власні методологічну базу, хоча формально вони спиралися на теоретичні засади марксистсько-ленінської політекономії, що набула статусу державної ідеологічної доктрини.

За таких умов, зокрема відсутності генетично-еволюційним шляхом сформованої теоретичної бази та самоізолюваності прикладних економічних дисциплін, які, до речі, швидко і без перешкод звільнились від згаданого теоретичного «баласту», можна стверджувати, що на сучасний момент вітчизняна економічна теорія знаходиться лише у зародковому стані. Подальше збереження такого становища матиме катастрофічні наслідки для економічної науки в цілому, а також посилюватиме депресивні тенденції у розвитку національної економіки.

За таких обставин було б недоцільно йти шляхом наслідування закордонного досвіду щодо вирішення проблем розбудови вітчизняної економічної науки, і економічної теорії зокрема. Цей шлях безперспективний, марнує час та економічні ресурси. Поряд з цим, на підставі результатів проведеного аналізу прогнозувати зміни щодо радикального поліпшення ситуації можливо за умов:

- посилення та прискорення процесів спеціалізації та подальшої диференціації структури економічної науки і економічної теорії;
- налагодження та посилення коопераційних зв'язків між розділами економічної теорії, а також економічної теорії з прикладними дисциплінами економічної науки. Останнє потребує розбудови дієвого механізму державного регулювання зазначеними процесами, і зокрема у сфері державних фінансів. Необхідно радикально змінити пріоритети у фінансуванні економічних досліджень на користь теоретичних дисциплін. Прикладні економічні дослідження мають фінансуватися виключно з приватного сектора економіки, отже переведені на госпрозрахунковий принцип;
- виокремити та сформувані у складі економічної теорії фундаментальну науково-навчальну дисципліну, предметною сферою якої мають стати: загальні закономірності та механізм еволюції економічної сфери буття суспільства, загальні закономірності розвитку предметної сфери та методологічної бази економічної науки, структура і змістова цілісність економічного знання та механізми взаємодії між економічною теорією та прикладними дисциплінами щодо гносеологічного забезпечення останніх, а також чинники і закономірності виникнення та розвитку національного економічного світогляду і механізми управління зазначеними процесами.

На нашу думку, розробка та реалізація у запропонованих напрямках відповідних спільних заходів з боку вітчизняного наукового співтовариства та держави сприятимуть докорінному реформуванню української економічної науки, підвищенню її дієвості та самодостатності, а також самоідентифікації та позиціонуванню у межах світової економічної науки.

Annotation. *Economic science lose gradually your faculty to determine orientational criterions and a direction your of development. A breach of return communication between by theoretical and practical knowledge is reason such of situation. The situation will improve with development of processes specialization and differentiation economic science and economics.*

Key words: *economic science, economics, analysis, main tendencies, economic knowledge.*

7

УДК 330.1

М.О. Городецька, к.е.н., доцент, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

НОВІ ПІДХОДИ ДО МЕТОДІВ ПІЗНАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ЯВИЩ

Розкривається сутність економічного експерименту, аналізується історія становлення та розвитку економічного експериментування.

Ключові слова: *метод, гіпотеза, економічний експеримент.*

Економічна теорія, як і будь-яка інша наука, має свій метод пізнання, тобто певні прийоми і засоби, за допомогою яких можна науково описати об'єкт дослідження. Універсальний словник української мови визначає метод (від гр. *methodos* – спосіб пізнання) як: 1) спосіб пізнання, дослідження або практичного використання чого-небудь; 2) спосіб, прийом дії [1, с. 450]. Вивчення економічних явищ передбачає використання як загальнонаукових, так і спеціальних методів пізнання. Самі методи як засоби пізнання удосконалювались у процесі розвитку економічної науки.

Якщо використання емпіричного методу, методів індукції і дедукції, логічної (наукової) абстракції, аналізу і синтезу та інших не викликає сумнівів, то проведення економічного експерименту вважається не завжди бажаним, а отже, і прийнятним. Так, А.Ф. Косік та Г. Е. Гронтковська у навчальному посібнику з мікроекономіки зауважують: «В економічних дослідженнях також можуть проводитись експерименти, але вони не такі поширені, як у фізиці чи інших природничих науках, і не завжди бажані, тому що негативні наслідки експерименту можуть мати вплив на багатьох людей» [2, с. 20].

Разом з тим, вивчення природного поступу явищ і процесів економічного життя постійно потребує проведення експериментів. Економічний експеримент – це штучне відтворення економічного явища чи процесу з метою його вивчення і подальшої практичної зміни. Експерименти можуть проводитись як на мікро-, так і на макрорівні, як в умовах ринкової економіки, так і поза нею.